TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Duminec'a si Joi'a, la fie-care dóue septemani cu adausulu Foisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sibiiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sibiiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 82. ANULU XXV.

Sibiiu 16|28 Octobre 1877.

Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl., iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a, Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a.
Inseratele se platescu pentru antâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3½ cr. v. a.

† ALESSANDRU PAPIU ILARIANU.

Sibiiu, 15 Octobre.

„O intunerecu, intunerecu, intunerecu!
„in mijloculu splendórei de média-di, in-
„tunerecu nereparabilu! Eterna íntune-
„cime — si nici odata sperantia de diua!
„Pentru ce nu am si eu parte de cuven-
„tulu celu dintâiu alu lui Ddieu: Sa fia
„lumina — si s'a facutu preste totu loculu!
(*„Samson Agonistes“ de Milton*).

Românii au aruncatu adi câte o mâna de tierena asupr'a sicriului unui luptatoriu natiunalu, asupr'a sicriului unui eruditu, care a luminatu junimea cá profesoru si s'a incercatu a desgropá trecutulu româniloru din pulberea archiveloru, asupr'a sicriiului unui barbatu de statu, care a ocupatu in statulu vecinu, in Romani'a, unu fotoliu de ministru, asupr'a unui demnu servitoriu a Themisei, care a ocupatu unu locu in sferele cele mai inalte ale justitiei . . . . . asupr'a sicriiului lui *Alessandru Papiu Ilarianu.*

Iéra s'a aduncitu in nemarginit'a eternitate o stea si s'a subtrasu priviriloru nóstre cu totulu. S'a subtrasu cu totulu dicemu, pentruca, durere, unu velu de intunerecu spiritualu, ni o subtrase inca cu ani inainte, cá sa nu mai lucésca pe orizontulu activitâtiei ei de odinióra.

Unu poporu, cum este alu nostru, care traiesce in dile, in care nu-i este iertatu nici a vorbí despre sine si de sórtea sea, trebue sa simta o durere mare, cându vede, ca si din putienele sele columne cade, un'a câte un'a, si remâne fâra de eroldii, cari sa-i vestésca susu si tare demnitatea sea.

Si tocm'a sórtea acést'a trista care erá odata si mai severa a fostu care a departatu demultu si pre defunctulu, la a cârei immormentare amu asistatu astadi, din mijloculu nostru. Amu avutu inse, cu tóte acestea, satisfactiunea de a-lu vedé si departatu de noi lucrându si inmultindu bogati'a spirituala, carea este comuna omenimei, prin urmare comuna si nóue, cari suntemu frati cu fratii nostri.

Asiá dara si déca in tempulu activitâtiei sele celei mai splendide nu l'amu pututu numí cu totulu alu nostru, elu a remasu alu nostru, pentru ca inim'a lui batea tare si departatu de noi, pentru noi.

Elu intre afacerile dilnice, intre ocupatiunile lui cu desgroparea urmeloru istorice de prin diversele archive europene gasì tempu de a scrie brosiur'a sea despre „Independinti'a Transilvaniei“. Elu in ocupatiunile lui de statu gâsi tempu cá sa se gandésca si la noi si sa intemeeze acea societate binefacatóre, prin care se inlesnira unu frumosu numeru de juni, de a-si face studiele la cele mai renumite universitâti din Europ'a. Aren'a politica pe care se aflá A. Papiu Ilarianu si in mijloculu cârei se inlesniá a lucrá si pentru fratii sei din Transilvani'a, erá inca destulu de coltiurósa. Maximele politice, adeverate si sanatóse erau acolo, cá sa ne folosimu de cuvintele lui *Hans v. Gagern*, inca obiectu de controversa. In astfeliu de impregiurâri, nu e mirare, déca si unu spiritu de o talia cá a defunctului, a datu de dificultâti neinvinse. . . . Dá, noi vorbimu de unu mortu — nu facemu recensiune, si de aceea dicemu:

Dificultâtile aceste voru fi fostu care pré de tempuriu a innuoratu spiritulu lui atâtu de gat'a spre activitate.

Speranti'a, de a revení acestu spiritu la lumin'a sea de odinióra, a remasu o vanitate. S'a implinitu si asupr'a spiritului lui intr'unu intielesu mai amaru tristele si durerósele cuvinte a poetului englezu: „O intune-„recu, intunerecu, intunerecu! in mi-„jloculu splendórei de média-di, intu-„nerecu nereparabilu! Eterna intu-„necime — si nici odata sperantia de „diua! Pentru ce nu am si eu parte „de cuventulu celu dintâiu a lui Ddieu: sa fia lumina . . . .“

Dara gresimu. Speranti'a n'a remasu o vanitate. Intunereculu asupr'a spiritului seu a fostu fatia cu eternitatea, câtra care a sburatu, in 10 ale acestei luni, numai momentanu.

Lui i s'a deslegatu enigm'a ca si dincolo suntu cugete, ca virtutea trece si dincolo de mormentu si ca ea este mai multu decâtu o fantasia desiérta. Spiritulu lui se desfatéza la radiele inmiite, care se revérsa dela parintele celu mare, dupa cum dice regele poetiloru germani.

De acolo cauta asupr'a nóstra celoru remasi aici pre pamentu, de unde, impreuna cu cei clarificati de mai inainte, va tramite binecuventârile sele preste cei ce iubescu virtutea si adeverulu si blestemele preste cei ce le urescu si le persecuta.

Ne despartimu de mormentulu care acopere osemintele defunctului celui atâtu de pretiuitu pentru români, impletindu cunun'a cea mai frumósa ce o póte cine-va pune pe unu mormentu: promissiunea a fi activi pentru noi si fratii nostri si a-lu urmá pre defunctulu in totu ce e nobilu si folositoriu pentru poporulu nostru.

Resbelulu.

Sibiiu in 15/27 Octobre.

Invingerea importanta a armeloru rusesci in apropierea fortaretiei dela Cars, in 15 l. c. a datu impulsu si trupeloru din Bulgari'a pentru o actiune mai stralucita. Pre cându Plevn'a erá de trei pârti, adeca de câtra nordu, ostu si vestu, pe deplinu incungiurata, partea dela sudu-vestu erá incredintiata generalului Krilloff, ce comandá o trupa mai insemnata de cavalería. Padi'a acestui generalu, precum scimu, au fostu rea, câci in mai multe renduri le-au succesu turciloru a trece cu transporturi de munitiune si proviantu printre cavaleri'a generalului Krilloff si a ajutorá in modu insemnatu pe strimtoritulu Osman-Pasi'a. A trebuitu sa vina generalulu *Gurco*, pentru a inchide cu deseversire lantiulu rusescu la Plevn'a. In 24 l. c, dupa o lupta crâncena de 10 óre *generalulu Gurko a ocupatu positiunea turcésca Telisiu, 4 óre spre sudu-vestu de* Plevn'a, si a intarit'o prin nóue fortificatiuni. In acésta lupta rusii au prinsu iérasi *unu pasi'a* (alu diecelea!) cu numele Achmed-Ewsi, *mai multi oficieri turci, 3000 soldati si unu regimentu intregu de cavaleria s'au luatu si 4 tunuri.* Acésta biruintia a rusiloru la Telisiu este indoitu insemnata. Nu numai ca prin fortificarea positiunei la Telisiu s'a inchisu drumulu dela Plevn'a la Sofi'a, acelu drumu, care a proviantatu pe Osman-Pasi'a si a fostu menitu a-lu scapá, ci in lupt'a dela Telisi au fostu angagiate trupe din Plevn'a, cari intr'o lupta crâncena de 10 óre au trebuitu sa aiba mari perderi. Astfeliu puterea defensiva a lui Osman-Pasi'a s'a slabitu in modu simtitoriu. — Asaltulu nenorocosu alu româniloru din 19 l. c. asupr'a redutei Plevn'a, precum se vede n'a avutu alte urmâri, decâtu perderile de ómeni.

Din Asi'a nu vinu decâtu sciri indoelnice. Telegrafulu oficialu, de cându a vestitu scirea despre nimicirea armatei lui Muktar-Pasi'a, a tacutu. Turcii si prietenii loru se acatia, de totu paiulu, pentru a face combinatiuni favorabile pentru ei. Faptu este, ca din 15 l. c. pe câmpulu de resbelu din Asi'a nimic'a importantu nu s'a intemplatu.

Oficialu se telegraféza din Karajal cu dat'a de 17 Octobre, urmatórea espunere generala a operatiuniloru militare dela 14 si 15 curentu:

Colón'a generalului Lazarew, care operá, cu scopu de a debordá pe turci, ocupà inaltimile din Orlak la 14 curentu, respingendu trupele turcesci si obligandu-le sa se retraga in directiunea Carsului si Vizinkioii. Dupa cum prin acésta miscare, o parte din armat'a inimicului erá dejá intórsa, s'a decisu, cá la 15, sa se faca unu atacu generalu contr'a positiuniloru lui Ahmed-Muktar-pasi'a, a carui inaltime fortificata din Awlias formá chei'a. In consecintia, in diminéti'a dilei de 15 dupa ce se preparase terenulu prin o canonada bine indreptata, noi incepuramu unu atacu generalu.

Dupa amédi, generalulu Haiman, cu trei regimente si unu batalionu de carabineri, facù unu atacu minunatu contr'a muntelui Awlias, pe care a reusitu a 'lu luá. Prin ocuparea nóstra a acestei positiuni, armat'a lui Muktar-pasi'a erá taiata in dóue. Partea armatei sale, care se retragea in diretiunea Karsului, fù atacata de trupele asiediate sub ordinile generalului Lazarew, si urmata de generalulu Haiman. Câtra cinci óre dupu amédi, ea erá completu batuta si imprastiata perdiendu unu numeru enormu de ucisi, mai multe mii de prisonieri si patru tunuri.

In acela-si timpu, cele trei divisiuni turcesci, cari remasesera pe flanculu dreptu alu inimicului, fura completu impresurate si respinse din positiunile loru pe Aladjadagh, cu mari perderi; si la optu óre sér'a ele fura obligate sa se predea.

Printre numerosii prisonieri ce amu facutu, suntu si siépte pasiale. Noi amu luatu asemenea si 32 tunuri si o imensa cantitate de materialu de resbelu.

Ahmed-Muktar-pasi'a a fugitu in Kars.

Perderile nóstre suntu relativu putinu considerabile.

„Monitorulu“ Romaniei, publica urmatoriulu buletinu dela teatrulu resbelului:

In diu'a de Dumineca, 25 Septembre curentu, operatiunile ruso-române inaintea Plevnei au fostu suspendate din caus'a ploiloru si a timpului nefavorabilu, care a inceputu in acea di si a continuatu fâra intrerupere. Inamiculu a fostu pusu si densulu in aceea'si inactiune, astu-felu ca din acea di este o linisce fortiata intre ambele armate.

EE. LL DD. generalu baronu Krüdner, comandantulu corpului alu IX alu armatei ruse si generalulu baronu de Schilder-Schuldner, comandantulu divisiunei a 5-a din acestu corpu, au venitu de au presentatu M. S. Domnitoriului pe oficiarii din brigad'a I-iu, care a luatu parte, impreuna cu cele trei batalióne din divisiunea a 3-a româna, la asaltulu redutei Griviti'a, in diu'a de 30 Augustu, si cari au fostu decorati de I. S. Domnitoriulu. Cu acésta ocasiune Prea inaltiatulu nostru Domnu a bine-voitu a conferi EE. LL. generariloru baronu Krüdner, Zotow, medali'a de auru *virtute militara.*

In nóptea de Dumineca spre Luni, si o parte a dilei de Luni, a cadiutu zapada cu lapovitia, ceea ce a desfundatu cu totulu pamentulu si a ingreuiatu drumurile si comunicatiunile. Cu totu timpulu celu reu, trupele nóstre n'au incetatu deseversitu lucrarile de intarire, si ele au continuatu in aceste dóue dile a sapá mai multi metri de siantiuri si de paralele, cu care inaintéza spre intaririle inamice, séu le incongiura. Timpulu uritu, ventu, si mai alesu vijeli'a care a fostu pe Dunare, a produsu o stricaciune trecatóre la podulu nostru dintre Turnu-Magurele si Nicopole; M. S. Domnitorulu a tramisu pe data unu oficiaru superioru de statu-majoru generalu românu, spre a activá mesurile de restabilire a podului, cari voru fi terminate peste câte-va dile. Pâna atunci Inaltimea Sea a ordonatu cá transporturile intre ambele tiermuri sa se faca pe plute, pe pontóne remorcate de vapórele române si ruse care se afla in Turnu-Magurele, astu-felu cá comunicatiunile armatei se nu sufere intreruptiune.

In aceste dóue dile Inaltimea Sea a lucratu cu EE. LL. generalu de geniu de Totleben, care a fostu numitu in postulu de ajutoriu alu comandantului siefu alu armatei de Vest. M. S. Domnitoriulu, si cu locotenentulu generalu, principele Imeritinski, care s'a chiematu la postulu de siefu alu statului maioru generalu alu acestei armate, in loculu E. S. generalului Zotow, care reiá comand'a corpului alu 4-lea.

In sér'a de Dumineca, 25 curentu, a inceputu sa sosésca trupele din gard'a imperiala, care voru face parte din armat'a de Vest. Luni 26, pe la amédi, au trecutu prin Parodimu trupele din gard'a imperiala. D. generalu conte Vorontzoff, siefulu statu majoru alu corpului de garda, a venitu de s'a presentatu M. S. Domnitoriului; Inaltimea Sea a incalicatu apoi si, insotitu de E. S. generalulu Totleben si de generalii principele Imeritinski si contele Worontzoff, a trecutu in revista nóuele trupe, cari intempinara pe augustulu comandantu cu imnulu nat. rom. si defilara inaintea M. S. Aspectulu acestoru soldati de elita, cu totu marsiulu ostenitoriu ce trebuise sa faca pe unu timpu atâtu de reu si pe drumuri asiá de anevoióse, erá, admirabilu; infanteri'a, artileri'a, cu luxósele-i atelagii, ofereau spectacolulu celu mai martialu si frumosu.

Inaltimea Sea s'a intorsu la Marele Seu cuartieru generalu, unde a prânditu impreuna cu A. S. Ducele de Oldenburg, comandantu alu divisiunei I din gard'a imperiala rusa, cu DD. generali Totleben, principele Imeritinski si contele Vorontzoff.

In nóptea de Luni 26, spre Marti 27 Septembre, pe aprópe de mediulu noptiei, se audí deodata o tare si fórte rapede impuscatura, insotita de o viua canonada, care veniá despre arip'a drépta a armatei, formata de trupele române. M. S. Domnitoriulu cerù

indata dlui generalu Cernatu, prin telegratulu de campanie stabilitu intre marele cuartieru generalu Dunareanu si cuartieruln generalu alu armatei române, informatiuni despre cele ce se petreceau. Generalulu Cernatu reportà Mariei Sele, ca pe la órele 9 din nópte, inamiculu, voindu a schimbá posturile sele din retransiamente si din reduta, si fiindu-ca siantiurile si drumurile sele acoperite erau pline cu apa, crediuse ca va puté profitá de intunecimea adenca si de plói'a care cadea mereu spre a duce acele posturi pe din'afara si pe deasupr'a parapeteloru. Lucrârile de intarire române suntu insa cele mai inaintate de inamicu, distanti'a intre paralele si aprosiele nóstre si acele ale vrajmasiului, este asiá de mica, in câtu se aude dela noi chiaru vorb'a in intaririle turcesci si vice-vers'a. Acésta distantia a fostu inca micsiorata printr'o contr'a-prosia radicata dilele acestea de turci, in scopu de a opri asta repede inaintare a românilor de intaririle loru. Trupele nóstre din paralelele cele mai inaintate diarira indata pe dusmani, care credeau a puté trece nevediuti, si trasera asupr'a loru, ucigându séu ranindu mai multi din ei. Acésta impregiurare si, mai multu inca, superatórea apropiere a intaririloru nóstre, intarita pe turci, si ei, pe la órele 11, scósera din câmpulu loru retransiatu, dóue batalióne, cu care sperau, printr'unu vigurosu si neasteptatu atacu in mijloculu noptiei, si favorisati de timpu, a goní pe români din intaririle loru; dar' alarm'a erá data in trupele nóstre; batalionele de serviciu in transieuri si pe pietiele de arme, ale drumuriloru acoperite, care léga retransiamentele si redutele nóstre, erau sub arme si unu focu formidabilu si incrucisiatu, si sustienutu de salvele tunuriloru, primí pe inamicu si 'i dovedí ca nu erá posibilitate a surprinde pe ai nostri. Turcii se retrasera in graba si, in precipitatiunea loru, parasira contr'a-aprosi'a care o radicasera, de câte-va dile, inaintea aprosiei nóstre, si unde vediura ca nu se potu mantiené. Dupa mai bine de trei cuarturi de óra, totulu reintrà in linisce, si inamiculu nu mai incercà sa ne atace. Din partea nóstra nu amu avutu nici o perdere in acésta tentativa de atacu, dejudecata de vigilenti'a trupeloru nóstre; turcii insa au avutu perderi simtitóre, câci, afara de posturile ucise séu ranite de sentinelele nóstre, s'a pututu vedé cum, in retragerea loru, adunau multi raniti si morti, din care unii remasesera pe câmpu inca a dóu'a di.

Marti, 27 curentu, Inaltimea Sea inspectà, la 10 óre diminéti'a, alte trupe din gard'a imperiala, care sosisera, si se intórse la cuartieru, unde dejunà impreuna cu A. S. Ducele de Oldenburg, cu generalii comandanti de divisiuni si de brigade ai aceloru trupe, E. S. generalulu Totleben, d-nii generali Cernatu si Manu, venira la marele cuartieru domnescu si Inaltimea Sea lucra mai multe óre cu acesti generali. Domnitoriulu prândí apoi cu Ducele de Oldenburg, care 'si luà concediu dela Inaltimea Sea, avendu a porní a dóu'a di cu trupele sele in positiunile ce le suntu indicate, si cu d-nii coloneli siefi de regimente ale gardei, pe care Mari'a Sea le inspectase.

Mercuri, 28 Septembre, Mari'a Sea merse de inspectà ambulantiele române, spre a se incredintiá insusi de ingrigirile date bolnaviloru, alu câroru numeru a crescutu preste celu normalu, in urm'a intemperiei dileloru acestea. Apoi Mari'a Sea s'a dusu de a visitatu transieele si aprosiele nóstre spre a inspectá inaintarea lucrâriloru. In acésta visita, Domnitoriulu a fostu insotitu de colonelu de artilerie Herkt, si a remasu pe deplinu satisfacutu de regularitatea si liniscea oficeriloru si soldatiloru nostri, in indeplinirea greului loru serviciu si a trupeloru de geniu, in esecutarea lucrâriloru, sub foculu neintreruptu alu posturiloru inamice, focu care urmà pe totu timpulu inspectiunei Inaltimei Sele. Spre a vedé déca un'a din fortificatiunile inamicului erá armata cu tunuri, si de ce calibru, Mari'a Sea ordonà a se trage câte-va salve de artilerie intr'ens'a de unde se aflá, inse, tunurile turcesci nu respunsera, séu ca le fu téma la o distantia asiá de apropiata de a atrage focurile nóstre, séu ca, incependu a simtí lipsa de munitiuni, turcii suntu siliti a le menagiá.

Domnitoriulu se intórse sér'a la Marele Seu cuartieru generalu.

Romani'a.

Sub acésta rubrica publica „Der Osten" urmatórele:

Atitudinea cea barbatésca a Romaniei pe câmpulu de resbelu a schimbatu dintr'odata tóta situatiunea. Puterea si vitalitatea elementului românu s'a constatatu inaintea Europei. De ací incolo politic'a européna trebue sa faca socotéla cu Romani'a si cu poporulu românu, cá cu unu factoru ponderosu si insemnatu alu orientului européu. Românii din Austro-Ungari'a inca simtu urmârile cele binefacatóre ale acestei reactiuni neasteptate si puternice. Limbagiulu celu despretiuitoriu si batjocoritoriu alu contrariloru loru a amutîtu, insusi organele magiare au incetatu de a scrie dupa cum se obicinuisera, despretiuindu pe „valachi" pentruca vedu si ele, ca „valachii" acesti'a au datu probe de vitalitatea loru inaintea Europei, recunoscuta si admirata de tóta lumea.

Se póte dice de pe acum, ca, déca Romani'a va cercá la tempulu seu a se constatá cá regatu independentu, abiá va intempiná ó contradicere seriósa din partea cabineteloru europene. Romani'a are o populatiune, care este asiá de numerósa cá cea a regatului Belgiului séu asiá de numerósa cá a regatului Norvegiei si Svediei laolalta, de *dóue ori* de numerósa cá a regatului Portugaliei séu a regatului Olandei, mai de *patru ori* mai numerósa cá a regatului Danemarcei si Greciei. Déca fragmentele aceste cu multu mai mici de popóre suntu constituite in regate recunoscute cá atari, pentru ce sa se denege statului românu o asemenea constituire si recunóscere, mai alesu dupa ce acest'a pe teritoriulu celu dela natura fórte binecuventatu si cu o situatiune geografica intre impregiurârile cele mai favorabile intre Dunare si Marea-négra, póte nutrí cu usiuratate o populatiune de trei ori asiá de mare cum este cea presenta. Ceea ce s'a concesu unoru tieri de mai putiena insemnatate, nu se va puté denegá Romaniei, si déca unulu séu altulu dintre cabinete s'aru incercá a contradice, va trebuí in cele din urma sa amutiésca inaintea opiniunei publice a Europei liberale si inaintea vointiei majoritâtiei celei mari a areopagului europeanu.

Sacrificiele ce si le-a impusu síesi statulu românu nu suntu fâra de folosu. Ele suntu cá sementi'a, care promite secerisiu bogatu. Eroii cari inaltia flamura romané sca pe câmpulu de batalia din Bulgari'a si-'lu decoréza cu lauri nemuritori, nu si-au versatu sângele in zadaru.

Romani'a libera si independenta, cá membru demnu si deplinu indreptatitu in sistem'a staturiloru europene, va fi oper'a loru de mandria, si numele loru voru remanea pururea imprimate in memori'a generatiuniloru viitóre.

Cá si in societate, unde singurateculu, care nu este hotaritu a pune mân'a pe arma in momentulu supremu, se tratéza cá unu lasiu si este espusu dispretiului generalu, asiá si intre raporturile staturiloru, de statulu, care pururea se feresce de lupta si voiesce sa traiésca sub protectiunea altui statu nu tiene nimenea ce-va de elu, pentruca nu se increde in puterea sea propria si voiesce sa 'si imprumute séu sa-'si cumpere esistinti'a dela puterea altui'a. Unu statu, care voiesce sa ocupe o positiune démna si respectabila in Europ'a, trebue sa se arate demnu si pe câmpulu de batalia, trebue sa fia gat'a a-'si versá sângele pentru interesele sele. Cine lasa sa se lupte altii pentru elu, remane sclavu si cine vrea sa dórma sub scutulu armeloru straine, acel'a va avé o esistintia trista de pe o di pe alta pururea in umbr'a sclaviei.

Barbatii de statu ai Romaniei, carii au recunoscutu adeverurile sanctiunate de istori'a omenimei si au lucratu in intielesulu aceloru adeveruri, au meritatu de statulu românu si de poporulu românu. Desvelindu ei in momentulu celu potrivitu stégulu de resbelu alu Romaniei, au cuceritu poporului românu positiunea, carea nu i se va mai puté luá din mâna si i-au asiguratu pentru epoch'a pâcei unu rolu considerabilu. Romani'a nu va mai fi obiectu de compensatiune, din contra va face pretensiuni, pe cari Europ'a va trebuí sa i le recunósca.

Budapest'a, 11 Octobre.

Crispi a fostu si la noi. A fostu ospetatu si la noi cu unu banchetu de dlu Col. *Ghyczy* presiedinte alu casei deputatiloru. La banchetu au participatu Pulszky, Bitto, Szlávy, Szapáry, bar. Simonyi Lajos, Gorove, Csernátony, Eber, Helfy, Falk si Zzedényi; afara de acesti corifei din partitele diverse ale dietei, a fostu la banchetu si consululu generalu italianu Salvini.

Amintescu anume de impregiurarea acést'a, cá sa aretu ca si la noi a fostu omenitu Crispi cá la Berlinu. O mica deosebire. Aici au lipsitu toastele cele pline de intimitate pâna la demonstratiune. Natur'a nóstra, se vede a fi intratu intr'unu temperamentu mai moderatu, séu se mai póte ca toastele nóstre s'au cheltuitu tóte cu ospetiele turcesci. O parte din opiniunea publica aiurá, inca pe tempulu cându óspele italianu se afla in mijloculu nostru, in sensulu acest'a. Ea dà óspelui sa intieléga, ca italianii, déca nu arata simpathii câtra turci, nu suntu demni de amiciti'a ungurésca. De aceea s'a si disu, cu órecare aieru de ironia, ca *Tisza* a vorbitu cu *Crispi*, gura la gura, insa numai *dóue-dieci* de minute. Cam scurta conversatiune ce e dreptu.

Ce simtieminte va fi dusu Crispi din capital'a nóstra, nu sciu. Sciu inse, ca corifeimea nóstra 'si sucea cu sup rbia mustetiele dupa ce s'a dusu, multiamita de primirea cea r e c e ce a facutu presiedintelui camerei italiane.

Cumca ni se siede nóue a umblá in coturne de mari politici, se vede din scirile ce amu primitu eri din Vien'a. Negotiârile cu Germani'a pentru innoirea tratatului comercialu vamalu, s'au intreruptu *definitivu*, si dupa cum se vorbesce, la espres'a dorintia a cancelariului Bismarck. Cum venimu noi austro-ungurii la complimentulu acestu fatalu si vatematoriu de interesele nóstre comerciali si industriali, este o enigma, care in momentu nu e in stare nimenea a o deslegá. Lumea vorbesce, ca Bismarck inca la intalirea dela Salzburg a disu câtra Andrássy, ca respunsulu celu mai bunu ce-'lu póte dá in privinti'a acestui tratatu, este, sa *taca*. Póte ca stà in legatura intelectuala cu atitudinea cancelariului Germaniei intemplarea din Budapest'a, ca Andrássy cându a voitu sa intórca visit'a lui Crispi, nu l'a gâsitu acasa.

Nu asiu voí pe departe sa fiu pessimistu. Mi se pare insa ca la noi este politic'a din mâna in gura. O astfeliu de politica nu duce nici odata la resultate bune. *ω.*

Corespondintie.

Corespundenti'a de mai la vale, pre care o primimu pre lânga órecare reserva, nu va fi intielésa de acei ce nu au cunoscintia despre cele intemplate, de adi e o septamâna incóce in Universitate. In privinti'a acést'a, de asta data nu ne remâne decâtu a promite, ca dupa putintia vomu incunosciintiá pre publiculu nostru cetitoriu si despre cele ce s'au petrecutu in Universitate in tempulu din urma; asteptâmu numai sa se termine dram'a inceputa, pentru cá sa o avemu intréga dinainte-ne si sa o putemu judecá mai bine in totalitatea ei. Faptulu, dupa câtu 'lu putemu cunósce pâna acum, este, ca majoritatea (sasésca) staruiesce pre langa inaintarea unei representantie la ministeriu, pre cându minoritatea (doi români si unu sasu) staruiescu a desbate regulamentulu afaceriloru universitâtiei, pentru cá sa incete odata provisóriulu, cu care se administréza acum institutulu numitu Universitate

Sibiiu, 7/19 Octobre.

(Dela Universitatea româna a natiunei sasesci!) Româna este acum universitatea sasésca — haru fictiunei parlamentare!

Aru trebuí sa ne bucurâmu de acésta intemplare epocale, — inse ne cuprinde o temere intemeiata, ca dnii doctori Tincu si Pacurariu au cadiutu cu intentiune séu din gresiéla jertfa unei politice machiavelistice, carea 'si are problem'a a imblandí pre sasi lasandu-le de a alege numai intre dóue câli, séu a se face unguri, séu români — se intielege sub auspicii unguresci!

Acésta temere pentru ratacirea mentionatiloru domni doctori 'si afla justificarea in diuariulu Clusianu „Kelet" din 25 Oct. 1877, unde face pe sasi atenti, ca, — usioru se póte intemplá cá sa se faca o majoritate româna in Universitate, carea apoi nu va ocrotí interesele sasesci, cum aru face-o regimulu ungurescu, déca s'aru dá sasii dupa peru.

Din siedintiele Universitâtiei din 19 si 25 Octobre ni dau invetiatura despre aceea, *ce nu aru fi trebuitu sa faca* atâtu presidiulu câtu si maioritatea si minoritatea, — adeca presidiulu nu avea de a discreditá regulele parlamentari — mijlocindu deliberâri prin o minoritate de 2 insi (Tincu si Pacurariu) contr'a unei maioritâti de 12 pâna 16 insi (sasi) etc. — si maioritatea si minoritatea — sasii si românii — a câroru destinu este a trâí si a murí, numai laolalta si numai in asta tiéra, — *nu* aveau a se dusimaní unii cu altii si *a si desconsiderá interesele reciproce drepte.*

Óre intr'adeveru nu s'aru putea impacá ací interesele tuturoru, atâtu ale regimului, câtu si ale sasiloru si româniloru?

Eu, credu, ca dá.

Romanul.

Dle Redactoru! Intre obiectele pertractande in congresulu nostru nationalu bisericescu*) conchiematu pe 16 Octobre a. c. nesmintitu este si cestiunea „fonduriloru comune ale dieceseloru gr. or. rom. Aradu si Caransebesiu." Sa-mi permiti ca in stimat'a fóia ce redactezi, in care cu totu dreptulu de competintia are locu, se comunicu cu onoratulu publicu unele in cestiunea acést'a, cugetându a folosí — dupa puterile si cunoscintiele mele — câtu de putienu binelui comunu nationalu bisericescu.

Ansa la acést'a mi-a datu mai multu fói'a „Minte si Inima" care in nrii sei 2—5 a publicatu unu articolu dela Ioanu Arcosi, advocatu si proprietariu in Aradu, care, cum bine a disu numit'a fóia este unu veteranu luptatoriu nationalu, este unu stimabilu betrânu care repâsindu mereu din sfer'a publicitâtiei numai cându si cându aminteste celoru tineri din causele din trecutu si cu multa precugetare ne face atenti a ne ferí de cele rele si ne sfatuiesce la cele bune.

Obiectulu este administrarea fonduriloru din cestiune, este ca, sa fia administrarea comuna, ca dela primirea loru incóce in circa 5 ani sub o epitropie cá delegati'a sinódeloru séu sa fia administrate recte impartite epitropieloru diecesane cá proprietatea acestor'a definitivminte?

Mai nainte de a merge mai departe in genere trebuie sa amintescu ca in câte corporatiuni competente amu avutu onóre a audí pertractându caus'a acést'a — dupa opiniunea mea — totu-

*) In sperantia ca congresulu nu se va amâná indelungu, amu aflatu cu cale publicarea articulului. Red.

déun'a a lipsitu cunóscerea speciala, originea, menitiunea si circonstârile finantiare — economice a acestoru fonduri. Fâra vatamarea auctoritâtiei corporatiuneloru si mai alesu a individiloru — cu putiena esceptiune — nu si-au luatu ostenéla de a studiá si precugetá cestiunea, ci au decisu totu dupa óre-si cari „principii“ sinistre ba dóra si dupa „interese private“ uitându si trecutulu si viitoriulu. Cestiunea, fatia de cestiuni spirituali, cá atare, materiala, dupa mine e fórte insemnata, câci vedemu si scimu bine ca tóte intreprinderile salutarie bisericesci-nationali fâra bani nu potu reesí; apoi odata amu capatatu si noi in mâni sute de mii, asiá dara sa ne cugetâmu bine cum sa ne folosimu de ele mai rentabilu, fâra riscarea loru, dupa pracs'a ce o vedemu la alte neamuri.

Apretiuindu articolulu dlui Arcosi me vedu silitu a-i face o observare ce se referesce la menitiunea fonduriloru, anume ca, dupa numirea de acum impartasindu-se fondurile in: cele din Carlovitiu bisericesci, iér' cele din Budapest'a aduse in scolarie, minitiunea loru *in trecutu* nu a fostu ajutorarea bisericeloru si scóleloru serace si conformu acteloru din Carlovetiu cele trei sute mii ce amu primitu la despartirea de câtra serbi, suntu pentru infiintiarea si sustienerea institutelorū teologice precum si desvoltarea sciintieloru teologice-eclesiastice. Acestu fondu 'si trage originea din fondulu numitu in Carlovitiu „fondu clericalu“ care pe la 1863 erá dejá unu milionu si mai bine precum si din „fond. nealienabilu“ circa siepte sute de mii. Tóte aceste portau titlulu colectivu si pórta si astadi de „fonduri nationali serbesci“ si au fostu strinse celu bisericescu din tasulu II din intrég'a metropolie, la care au contribuitu cam unu secolu intregu si români, apoi din donatiuni marinimóse si din venite intercalare dupa scaunele episcopesci si mitropolitane, precum si din lasamenturile archiereiloru. Fondurile scolarie circa un'a suta mii si anume celu scolaru separatu, este menitu pentru sustienerea institutelorū pedagogice si s'a infiintiatu din tasulu III inca inainte de deschiderea institutului pedagogicu din Aradu pe la 1805—10 prin concesiune imperiale. Nici câta indoiéla ca guvernulu imperialu de atunci cultivarea natiunei române numai prin biserica si scóla prin ajutorarea institutelorū teologice si pedagogice a intentionatu, dar' nu ajutorarea particulareloru bisericī si scóle cum dice dlu Arcosi si cu atâtu mai putienu „ajutorarea preotiloru (individualminte din eparchi'a Aradului“ precum voiescu unii a crede (a se vedé „statutele fondului preotiescu din eparchi'a Aradului“ publicate in „Telegr. Romanu“ Nr. 62—3 precum si observatiunile Nr. 64—6).

Dlu Arcosi sulevéza o intrebare ce de cându cu despartirea fonduriloru nici cându nu au audit'o, adeca 'i insusiesce cu totu dreptulu titlulu de „nationalu“ iér' nu „diecesanu“ elu dice: „déca fond. nostru nationalu s'aru impartí, si impartirea in — sensu juridicu — presupune dreptulu de proprietate aceloru cari se impartu, se póte nasce o incurcatura, din care nu sciu cum vomu puté iesí. Prin despartire (intre diecese) noi singuri adeca natiunea româna recede dela conditiunile infiintiârei aplacidate de Majestatea Sea; fondulu nu e proprietatea simultana a natiunei, ci e proprietatea dieceseloru“, va se dica, dlu Arcosi ne recomanda comuniunea si titlulu de nationalu cá nu cum-va avendu noi fondurile cá diecesane sa se afle cine-va care nefiindu astadi sub scutulu dieceseloru nóstre gr. or. se cerce si elu parte din fondulu numitu odinióra „nationalu.“

Aceste le pomenescu pentru-ca se tienu de infiintiarea si genes'a fonduriloru, apoi trecându la administrare voiescu a discutá din ce motivu se cere impartirea? a) din motivulu, ca avendu diecesele epitropi'a loru, de ce se mai delegâmu din sinóde alt'a pentru administrarea fonduriloru cându si la epitropiele diecesane se póte administrá? b) e greu a controlá acésta epitropie prin ambele sinóde si mai alesu prin celu din Caransebesiu! c) s'aru micsiorá séu aru cadea cu totulu spesele administrârii.

Sinodulu eparchialu aradanu din 1874 sub Nr. 105 apretiuindu aceste motive a decisu despartirea dar' sub 115 la propunerea dlui V. Babesiu a substernutu cestiunea despartirei maritului congresu nationalu bisericescu din 1874 care sub Nr. 66 a poftitu cá sinódele ambeloru diecese se complaneze tréb'a intre sine. In urmarea acestor'a esmitându sinódele delegatiunei din membri ambeloru sinóde la Timisiór'a, precum se vede din protocolulu sinodalu aradanu Nr. 134/1875 delegatii cu 15 voturi contr'a 12 s'au pronunciatu ca fondurile se remâna comune iér' cu 20 voturi contr'a 8 cá administratiunea sa fia in Timisiór'a. Referându-se aceste in sinodulu aradanu cu 26 voturi contr'a 16, resultatulu incercârei facute pentru complanare s'a substernutu iérasi congresului datu pe lânga declararea ca acestu sinodu sustiene decisulu 105/1877 prin care voiesce impartirea.

Urméza acum ca aflându-se maritulu congresu competinte; se decida finalminte cestiunea administrârei.

Dupa cele dise de mine despre modulu pertractârei si motivele despartirei; — fâra a lasá din vedere cele amintite de dlu Arcosi despre periclulu cându fondurile s'aru preface din nationale séu comune in diecesane — voiescu a cercá in câtu stau motivele de sub a b c) pentru despartire séu administrarea comuna.

La punctulu a) care se vede celu mai meduosu pentru despartire, din parte-mi reflectezu ca, epitropiele diecesane dupa organisarea loru prin statutulu organicu nici decum nu se potu asemená cu epitropi'a comuna organisata asiá cum e acum séu cum dupa natur'a ei s'aru poté organisá. Presupunendu ca constitutiunea nóstra bisericésca va reusí si remâné si pe viitoriu, primo loco e ca asiá barbati cá membri epitropiei comune la epitropiele diecesane nu se potu intruní, va dice cine-va ba da! chiaru acei'a, séu si mai esperti in administrare — câci eu totu pondulu si totu viitoriulu fonduriloru 'lu facu aternatoriu numai dela administrare — eu inse prevedu ca acést'a nu se póte si o voru prevedea-o toti cari voru cautá numele barbatiloru cari suntu astadi la epitropi'a comuna si a celoru dela dieces'a Aradului, diferinti'a e si mai mare déca contienu ca la epitropi'a diecesana cine se presenta la siedintie? é sa cercâmu protocólele siedintieloru! si apoi! unde amu fi déca constitutiunea nóstra bisericésca aru cadea cu timpu?

Personalulu de administrare, acest'a 'lu potemu avé precum la unu locu asiá la altulu, dar' vorb'a e de acei'a cari cu votulu loru totu-déun'a potu se câstige séu sa prapadésca cu miile din fonduri, vorb'a e cá o epitropie comuna aru conservá fondurile si cea diecesana fiindu-i la mâna, le-aru chieltuì! si la loculu acest'a cugetu a amintí ca aradanii pâna acum au si aflatu scopuri! d. e. a contribuí din fonduri pentru ajutorarea preotiloru; apoi ajutoriulu dela statu pentru preoti, iér' pentru alte scopuri etc.

Suntu casuri la administrare si neplacute cum e improcesuarea si chiaru licitarea si la acést'a intrebu ce colóre va avé cându cansistoriulu ba chiaru cu subscrierea episcopului s'aru nimicí vre-unu debitoriu preotu séu crestinu mireanu si cum alt'a e cându o corporatiune, de-si delegata de auctoritate bisericésca, dar' totusi privata va face acést'a. Alt cum naturalu e ca senatulu epitropescu consistorialu din intemplare administra fonduri este ce-va forsatu, câci scopulu este numai provederea silnica a recerintieloru banali consistoriali si apoi provederea si deciderea causeloru oficióse epitropesci si nici decâtu nu-i póte fi administratiunea (geschäftsmässige-führung) unoru capitale insemnate de bani cari se póte asemaná cu o casa de pastrare, cu o banca, adeca comerciu!

Déca e vorb'a de unu lucru nainte mea inca n'au, totudeaun'a me uitu cum le facu altii, se cautâmu dar' la „fondatiunea nationala serbésca din Carlovetiu“ carea 'si are delegatiunea sea separata pentru administrarea fonduriloru, administratiunea fondatiunei care a esistatu dieci de ani pentru fond. scolarie gr. or. in Budapest'a. Fondatiunea fericitului "Gozsdu“ de circa trei sute mii, fondatiunile si fondurile reformatiloru din Dobretienu etc. fundatiunea „Birta“ din Aradu de 50,000 fl., tóte se administrá sub control'a si participarea auctoritâtiloru bisericesei, dar' si totu din motivulu ca administratiunei si jurisdictiunei bisericesci nu i se cuvine cá derectu se administre bani dupa form'a pomenita mai susu.

Avendu ocasiune a fi totu-déun'a de fatie la desbaterile sinodali in cestiunea fonduriloru, o cestiune financiara — economica, nici cându amu auditu motive in intielesulu acest'a si nici privatim nu afli ómeni cari voiescu a disputá in acestu intielesu. Stiu bine unii ca ei voiescu despartirea altii comuniunea dar' la ei vinu numai motive politice, sociali, particulari dar' ceea ce e esenti'a lucrului: motive din economi'a nationala, motive cari stau neclatinavere de secoli de ani, de acestea nu, si nu pentru ca nu stiu ci pentruca nu vréu, de si poetulu nationalu, inca ni le-au cantatu: undei unulu nui putere, unde-su doi puterea creste. Fórte bine a nimerito dlu Arcosi cându a provocatu la esperinti'a cotidiana, cá in ori ce intreprinderi, resultatulu corespunde puterii operante, e in proportiune cu acést'a potere. Vedemu din pracsa cum basati pe principiile amintite mii de ómeni concentréza capitale insemnate pentru de a le fruptificá, asiá suntu bancile, casele de pastrare si de asecuratiune apoi intreprinderile industriale, tóte aceste 'si au bas'a in „asotiune“ adeca in unirea poteriloru. Multu insémna la intreprinderile aceste ca conducerea se incredintiaza barbati cei mai apti cari incontinuu suntu in curentu cu starea lucruriloru. Amintescu aci ca dupa organisarea epitropieloru diecesane, asesorii cari vinu dupa óre-si care ordu la siedintie, ne stiindu premersele decise si stadiulu lucruriloru, nici cându nu potu — tocmai se aiba capacitatea — a-si dá voturile loru cu asiá resultatu favoritoriu cá si celu ce stie tóte miscarile administrârei câci administrareade bani e de totu altadecâtu jurisdictiunea.

Mai amu a observá aci referintiele fonduriloru fatia de nou infiintiendele episcopii séu diecese Timisiór'a si Oradea-mare si in fine neplacerile si dóra procesele escande apoi la totu casulu spesele câci se póte prevedea ca o eventuala inpartire nu va fi lucru usioru ci in ori-ce forma va fi cu spese mari. Punctulu b) este esercitarea controlei. Amu auditu dicendu ca sub administrarea bisericésca nici cându nu a peritu bani ci numai sub administrarea mireniloru. Acést'a in casulu presente nu póte stá caci déca eu amu totu dreptulu se controlezu atunci numai eu suntu vin'a déca se intempla sminta, altucum motivulu acest a nu ponderéza, câci greutatea controlei incéta indata ce ne ingrigimu de dispositiuni necesarie si aceste numai déca scimu control'a suntu de multe forme. Vedu ca si in scurta pracsa de pâna aci inca s'au aflatu disposetiuni câci prin esmiterea comisiuneloru din ambele sinóde pentru controlare, scopulu s'a ajunsu si dupa decisulu sinodului aradanu din 1877 s'a aflatu administratiunea corecta si s'a datu absolutoriu dela 1872 pâna la finea 1876 paremise asisderea si sinodulu din Caransiebesiu.

Punctulu c) este spesele administrârei. Acest'a este punctulu cu care sinodulu aradanu mai tare s'a dusu in retacire fiindu in parerea ca déca va administrá epitropi'a diecesana atunci nu voru fi spese, séu fórte nensemnate fatia de bugetulu epitropiei comune care este circa patru mii fl. pe anu.

Dupa mine spese numai atunci nu voru fi déca nui administrare si se inputinéza atunci, déca nu administrâmu bine adeca déca prin crutiarea speseloru periclitamu interesele fonduriloru, câci e fórte invederatu ca voindu se fruptificamu in percentu mai mare, espunemu capitalulu risicului si mai tare, déca nu grigimu in continuu apoi déca epitropiele diecesane voescu a administrá fâra spese nu facu alta de câtu periclitéza fondurile. Tocmai din contra cu parerea maioritâtiei sinodului aradanu din 1874 eu afirmu ca pe lânga o asemenea administrare ca si cum e cea de presente, inpartindu-se fondurile intre diecese, spesele voru fi cu multu mai mari. Basediu afirmatiunea mea pe economi'a nationala carea dice ca pe câtu e capitalulu mai mare in *proportie* atât'a e risiculu mai micu. Acést'a este bas'a societâtiloru de asecurare, pe câtu suntu mai multi asecuranti si mai mare capitalu cu atâtu este risiculu mai micu. Dreptu asiá este si cu spesele, pe câtu e capitalulu de mare, *in proportie* cu atât'a suntu mai putiene spese.

De acést'a cadu séu numai vegetéza societâtile finantiare mici si inflorescu cele mari.

Avându fiirma esperintia cá „Telegrafulu Romanu“ totu deun'a a fostu celu mai fidele intrepretatoru a intereseloru nóstre bisericesci si nationali; Ve rogu domnule redactoru a publicá in Nr. viitoriu — deocamdata — aceste observâri luându-mi libertatea — cu permisiunea d-tale — la timpulu seu a me reintórce totu la acestu obiectu *).

—?—

Varietâti.

*** *Inmormântarea* lui Alessandru Papiu Ilarianu a avutu locu eri 2—5 óre dupa médi'a di. Conductulu a plecatu dela spitalulu alienatiloru, a trecutu prin Retranchementu si strad'a lunga la biseric'a gr. catolica, unde este mormentulu. Multime numerósa urmá cosciugulu.

*** Referatulu despre decursulu procesului de pressa — cu alta ocasiune.

*** *(Superstitiune séu resbunare?)* Dupa cum suntemu informati pe cale privata, in comun'a Cristianu lânga Sibiiu a avutu locu o intemplare grozava. Unu locuitoriu, care s'a fostu sinucisu prin fune inainte cu vr'o 2 luni, in nóptea spre 10 l. c. s'a desgropatu nu se scie cum si prin cine. Destulu ca comisiunea esmisa spre a vedé ce si cum, a constatatu, ca sicriulu a fostu descoperitu si ca degetulu celu micu si celu grosu dela amendóue mânile cadavrului s'au ciungaritu si inlaturatu, pe semne cu ajutoriulu unui cutietu. Incercârile comisiunei de a aflá pre acelu care a seversitu acésta fapta oribila, pâna acum a remasu fâra resultatu. Nu putemu scí, déca superstitiunea séu resbunarea este motivulu faptei; sperâmu ca in curendu se va dá pe urm'a acestei fapte misterióse.

*** *Multiemita publica.* Subscrisulu 'mi tienu de cea mai sânta datorintia a esprimá la acestu locu, in numele comitetului parochialu cea mai

*) Amu datu locu celoru de mai susu, fâra de a impartasí vederile espuse, pentrucá cestiunea sa se lamurésca bine pâna la tempulu resólverei definitive. Red.

profunda multiemita membrului comitetului parochialu si jude comunalu Lazaru Paraschivu de aicea, care vediendu starea cea misera a scólei nóstre confesionale gr. or. din Petrill'a a binevoitu a ne dona cas'a sea proprie cu 2 incaperi de sub Nr. 158 pe sém'a scólei nóstre de aicea. Acestu donu de si micu in aparintia totusi fatia cu imprejurarile in care se afla scól'a e destulu de mare si frumosu, câci pe viitoriu nu vomu mai fi siliti a tinea scól'a in case cu chiria cá dela infiintiarea scólei nóstre pâna acum.

Dee ceriulu cá acésta fapta nobila si ne mai pomenita prin pârtile nóstre sa mai afle si alti imitatori!

Petrill'a, in 25 Octobre 1877.

Petru Stefóne Pred'a,
invetiatoriu provisoru si notariu alu eforiei scolare.

*** *Basi-buzucii unguresci.* — La 28 Septembre a isbucnitu unu focu in satulu Zemardi din comitatulu Somogy ardiendu unu grajdu si o vaca. Dupa ce s'a stinsu foculu, proprietariulu grajdului a disu ca nimeni altulu n'a datu focu de câtu fratele lui, unu omu bolnavu de creeri.

Atâtu a trebuitu. Poporulu interâtatu a inceputu indata sa caute pe nefericitulu nebunu si l'a aflatu culcatu pe nisce paie lânga o móra paraginita. Indata multimea a inceputu a-lu torturá dar' fiindu de o fortia estraordinaria, elu s'a smulsu si a fugitu la fratii sei din satu, crediendu ca acolo va putea scapá de furi'a ómeniloru. Dar' si acolo a fostu inhatiatu si torturatu in modu neauditu. Mai intâiu i-au spartu falca, si apoi i-au verâtu in gura ciubuculu unei tulumbe tragendu apa intrânsulu pâna cându a remasu jumetate mortu.

Acésta n'a fostu de ajunsu. L'au aruncatu pe jaraticulu grajdului arsu si 'i-au infiptu o furca in pieptu; preste putienu a si muritu.

Diarulu ungurescu „Közvélemény" care nareaza acestu faptu ingrozitoru, ne spune ca abiá dupa cinci dile a venitu sub-prefectulu cá sa cerceteze afacerea, dar' ca n'a facutu nimerui nimicu.

*** *Cum din o lauda imparatésca — ese o palma.* — Dela manevrele din Casovi'a (Ungari'a) se istoriseste urmatórea anecdota:

Dupa terminarea manevreloru, imperatulu chemà la sine pe comandantele cetatiei pentru cá sa-i declare ca „e fórte multiemitu cu resultatulu manevreloru". „Comandantele luà cu celu mai mare respectu actu de acésta prea inalta espresiune de multiamire si declarà colonelului garnisónei ca Majestatea Sea si-a esprimatu inalt'a sea multiemire cu tóte ca a observatu ca unele colóne in evolutiunile loru nu suntu inca sigure. (Aceste cuvinte au fostu unu adaosu propriu). Colonelulu se departa fórte nemultiamitu si comunica capitaniloru adunati ca, Majestatea Sea a aflatu ca evolutiunile colóneloru suntu nesigure, si cu tóte ca in generalu e multiamitu cu resultatulu, totu-si a ordinatu desvoltarea practica a trupeloru. Capitanii se dusera cu fetiele intristate, fie care la detasiamentulu seu, si aflându pe sergenti le tinura o predica din cele mai aspre, cá sa pregatésca de aci inainte pe soldati in miscarile de evolutiuni asiá de bine, in câtu sa se para ca le esecuta pe sfóra. Unulu din sergenti o luâ mai tare asupr'a sea acésta nemultiamire prea inalta si palidu de facia, rusine si mânia trase primului seu plutonistu o palma de cele mai puternice, in câtu resunà loculu de ea, crediendu-lu viu a datu de „evolutiunile nesigure." Astu-felu resulta din multiamirea imparatésca o palma de sergentu. „Rom. lib."

*** Ovreii din Kazanlicu, care fusesera pradati de câtra bulgari si in urma s'au refugiatu la Bucuresci, au plecatu in dilele aceste cu totii la Verciorov'a, de unde voru fi transportati la Constantinopolu. Comunitâtile israelite din Bucuresci, cá la tóte ocasiunile, si asta data au datu cele mai eclatante dovedi despre simtiemintele loru nationale, primindu cu bratiele deschise pe acesti nenorociti refugiati, dându-le imbracaminte si intretinere pentru totu timpulu petrecerei loru in Bucuresci. Cele 332 persóne, care au plecatu de aici spre a se intórce cu vremea la caminele loru, tóte au primitu imbracaminte calduróse, pentru iarna. De asemenea li s'a datu intretinere pâna la Verciorov'a de unde voru fi transportati cu vaporulu la Constantinopolu. Cheltuelile pâna la Verciorov'a le supórta singure comunitâti israelite. Directiunea câiloru ferate, inspirata cá totu-déun'a de umanitate au incuviintiatu refugiatiloru o insemnata reducere in pretiurile de transportu. Pentru cheltuelile de caletorie si intretinere pâna la Constantinopolu comunitâtile israelite de aici au mai contribuitu afara de acést'a 8000 franci. Nu putemu trece in tacere ca societatea tramwaysului din Bucuresci a pusu diece vagóne la dispositiunea refugiatiloru spre a fi transportati la gara Târgovistii.

(Die Epoche.)

Burs'a de Viena.

Din 15/27 Octobre 1877.

Metalicele 5%	64 10
Imprumutulu nat. 5% (argintu) .	66 55
Imprumut. de statu din 1860 .	110 —
Actiuni de banca	836 —
Actiuni de creditu	213 10
London	117 70
Oblig. de desdaunare Unguresci	77 75
„ „ „ Temisiorene .	76 25
„ „ „ Ardelenesci .	74 70
„ „ „ Croato slavone	85 —
Argintu	104 60
Galbinu	5 64
Napoleonu d'auru (poli) . . .	9 48
Valut'a nóua imperiale germâna	58 25

Nr. 280 — 1877.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu in comun'a Riusioru, protopresbiteratulu gr. or. alu Fagarasiului I, la conclusulu representantiei comunale, se deschide prin acest'a concursu, cu terminu pâna la 30 Octobre a. c.

Emolumente suntu.

1. Salariulu anualu in baui cu 200 fl. v. a.
2. Cuartiru liberu gratuitu, si
3. Lemnele necesarii de incalditu.

Doritorii de ocupá acésta statiune. voru avea a-si asterne suplicile loru bine instruate conformu prescriseloru statutului organicu la subscrisulu oficiu ppresbiteralu, pâna la terminulu susu aratatu.

Intru intielesulu decisului representantii comunale a Riusiorului.

Fagarasiu 2/14 Octobre 1877.

Petru Popescu,
prot.

1—3

Nr. 142 — 1877.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de parochu in parochi'a de clas'a III. *Valea-Lupsiei*, protopresbiteratulu Lupsiei prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de 30 Octobre a. c. st. v.

Cu acestu postu suntu impreunate urmatórele emolumente:

a) cas'a parochiala;
b) dela 140 familii câte o di de claca séu 40 cr.;
c) 20 fl. din arunculu servitoriloru bisericesci;
d) venitele stolari, cari tóte computate in bani dau unu venitu anualu de 321 fl. 70 cr. v. a.

Concurentii au a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu stat. org. pâna la datulu supr'a scrisu la subsemnatulu oficiu.

Oficiulu protopresbiteralu gr. or. alu Lupsiei.

Ofenbai'a, in 6 Octobre, 1877.

In contielegere cu comitetulu paroch.

Ioanu Danciu, m. p.
adm. ppescu

1—3

La nr. 226. scol.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci in comun'a bis. Ungr'a, protopopiatulu Cohalmului, se escrie concursu pâna in 23 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele:

a) 80 fl. v. a. din fondulu invetiatorescu solvindi in 2 rate regulatu;
b) cuartiru si lemne.

Dela concurenti pre lânga conditiunile prescrise de stat. org., se recere, cá sa aiba esamenulu de cualificatiune, precum si testimoniu de moralitate.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Cohalmu, 5 Octobre, 1877.

Inspectorulu districtualu de scóle:

2—3 *Nicolau D. Mircea.*

Concursu.

Comitetulu parochialu alu bisericei S. Nicolae din Brasiovu escrie concursu pentru ocuparea unui stipendiu de 300 fl. v. a. pe anu, destinatu pentru unu teneru de religiunea greco-orientala, care dupa facerea esamenului de maturitate, si absolvirea cursului pedagogico-teologicu ar' dori sa frecuenteze o universitate, pentru completarea cunoscintieloru séle, in cariera teologica.

Concurentii sa se adreseze cu cererile si documentele trebuincióse celu multu pâna la 1-a Novembre a. c. la subscrisulu comitetu.

Brasiovu in 30 Octobre 1877.

Comitetulu parochialu gr. or. alu bisericei
2—3 *S. Nicolae*

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de parochu in parochi'a de a II clasa din Mandr'a, in ppbiteratulu gr. or. alu Fagarasiului I, prin acést'a se escrie concursu cu terminu pâna la 30 Octobre a. c. st. v., cându se va tiené si alegerea.

Emolumentele:

a) dela 221 familii câte un'a di de lucru, computate in bani à 50 cr.	110 fl. 50 cr.
b) in bani gat'a dela comuna	25 fl. — cr.
c) un'a livadia de 3 care de fenu	40 fl. — cr
d) venitele stolari dela familiele susu-aretate si cu tóte accidentiile anuali computate in bani, dupa mesur'a de mijlocu, aducu . . .	428 fl. — cr
si asiá venitulu cu tot:	657 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au de a-si asterne concursele loru instruate conformu dispositiuniloru stat. org. la subscrisulu oficiu ppbiteralu, pâna la terminulu mai susu-aretatu.

Fagarasiu, 29 Septembre 1877.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Petru Popescu m. p.
protopopu.

3—3

Anunciu.

Subsemnatulu amu onóre a aduce la cunoscintia onor. publicu românu: cum-ca cu inceputulu anului 1878 amu de cugetu a pune sub tipariu unu opsioru fórte interesantu pentru publiculu nostru; ba asiá dicându uniculu in feliulu seu, — si va fi intitulatu „*Colecta de Recepte*" din economi'a de case si câmpu din industrie comerciu si chemie, — de acestu opsioru se va poté cu multu succesu folosí ori-care economu, industrieriu, meseriasiu si fabricantu, coprindiendu preste 400 patru sute recepte folositóre, cari in cea mai mare parte au fostu necunoscute inaintea onoratului publicu, — prin acestu opsioru voru fi multi cari 'si voru formá unu soiu nou de venite, unu ramu nou de industrie prin fabricatiuni, cari pâna acum nu le-au fostu cunoscute, prin urmare lasu sa urmeze câte-va numiri din cuprinsulu acelui'a: pregatirea diferiteloru sapunuri, a tintei, a licoruriloru, a ingetiatei, a vinuriloru fabricate francese, a otietului, a nasprelei, estrase si esentii, cleiuri diferite, céra de sigilatu, spelatulu si curatietulu vestminteloru, apa de spelatu pentru dame, ape mirositóre, apa de cologne, Eau de lustre, Eau de princese, Estractu de absinta, Receptu contr'a frasului, limbricului cordilatu, sgârciuri si colera, medicina pentru vite si animale de case, pregatirea mai multoru ungventuri pentru diferite rane si bóle, — pregatirea rumului din spirtu, — focuri artificióse, vapsirea peiloru si a peneloru de podóba pentru palarii, si alte multe ce in acestu anunciu nu se potu enumerá.

Publiculu, si cu deosebire inteligenti'a româna e rogata a me sprigini in asta intreprindere, prin care cugetu a face unu mare servitiu onoratului publicu românu si a astupá intru adeveru o lacuna, a cârei lipsa s'au simtitu de multu la poporulu nostru.

Pretiulu de prenumeratiune e fórte moderatu, incâtu si celu mai sermanu economu inca 'si póte câscigá acestu opsioru fâra de a simtí ce-va greutate.

Pentru prenumeranti, cari voru trimite banii pâna in finea anului 1877. e 50 cr. de esemplariu.

Pentru acei prenumeranti, cari voru solví ultimative la primirea opului, e 65 cr.

Pentru neprenumeranti 80 cr.

Prin urmare binevoiti colele de prenumeratiune, eventualu cu bani incassati pâna la finea anului 1877 a le trimite la subscrisulu autoru in Nyiregyháza comit. Szabolcs.

Colectantiloru dela 8 esemplare alu 9-lea li se da gratisu.

1—1 **Grigoriu T. Miculescu.**

Anunciu.

Toti acei domni teologi, cari dorescu a avea unu viptu bunu si eftinu, binevoiasca a veni la subscrisulu in Iosefstadt, Mühlgasse Nr. 27.

3—3 **Michailu König.**

Anunciu.

Contele Adam de Vass in Dominiulu seu din Tiag'a (Czege) situata in comitatulu Solnoc-doboc'a are 600 jugere locu de pasiune de tómna pentru oi, si pentru iernatu celu mai bunu fenu de tierina si otava precum si localitâti fórte comóde, cari se dau in arenda cu unu pretiu fórte moderatu, doritorii de ale dobândí au a se adresá câtra proprietariulu amentitu in Czege, p. ultima Czege in Transilvani'a. 2—3

Anunciu.

Subscrisulu prin acést'a aducu la cunoscintia publica, ca amu deschisu cancelari'a advocatiala in Abrudu.

Abrudu in 7 Octobre 1877.

Dionisiu Tobias,
presiedinte de trib. reg. in pensiune si advocatu.

1—3

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.**

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

La nru acest'a se adauge Foisiór'a Nr. 21